



วารสารวิจัย ราชภัฏเชียงใหม่

ประจำปี ที่ 14 ฉบับที่ 1 ตุลาคม 2555 - มีนาคม 2556

Rajabhat Chiang Mai
University
Research Journal

ISSN 1513-8410



วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่

RAJABHAT CHIANG MAI RESEARCH JOURNAL

ประจำปีี่ 14 ฉบับที่ 1 ตุลาคม 2555 – มีนาคม 2556

ISSN 1513-8410

ที่ปรึกษา

รศ.ดร.ประพันธ์

ธรรมไชย

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้ทรงคุณวุฒิที่กลั่นกรองผลงานทางวิชาการวารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีที่ 14 ฉบับที่ 1

รศ.ดร.วรรณดี

มัลลาลพอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

รศ.ดร.วิบูลย์

รัตนพานนท์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รศ.ดร.เกตุมณี

มากมี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

รศ.ดร.สุชาติ

แสงทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผศ.รณชิต

แมนมัลล

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

อ.ดร.กรรณิกา

เจิมเทียนชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อ.ดร.ไพรัช

โกศลย์พิพัฒน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บรรณาธิการ

ผศ.มนตรี

ศิริจันทร์ชื่น

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผศ.วิไลลักษณ์

กิตติบุตร

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

อ.ดร.จิตติมา

กตัญญู

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ผศ.ดร.นครินทร์

พริบไหว

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

น.ส.ศิริพร

วิพล

รักษาการหัวหน้าสำนักงานสถาบันวิจัยและพัฒนา

นางณัฐชยาน์

บรรเทา

นักวิจัย

น.ส.กรรทอง

ลีสุวรรณ์

นักวิจัย

นายปรัชญา

ไชยวงศ์

นักวิชาการคอมพิวเตอร์

น.ส.กรรณิกา

ซาซง

นักวิชาการเงินและพัสดุ

นางพิมพ์พรณ

สุญญ

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

นายวชิราวุธ

สุวรรณคำ

เจ้าหน้าที่ธุรการ

น.ส.จินตภา

อัจฉริยากร

นักวิชาการศึกษา

น.ส.ภาคจิรา

กาบใจ

นักวิชาการศึกษา

น.ส.หทัยพร

วังพฤกษ์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

อาคารราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ ชั้น 14 เลขที่ 202 ถ.โชตนา ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300

โทรศัพท์/โทรสาร 0-5388-5950

คำนำ

วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นวารสารทางวิชาการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ งานวิจัย งานวิชาการและงานวิทยานิพนธ์ของคณาจารย์ บุคลากร นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนนักวิจัยทั่วไป มีการพิมพ์เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ประจำเดือนตุลาคม-เดือนมีนาคม และเดือนเมษายน-เดือนกันยายน) ดำเนินการเผยแพร่โดยจัดส่งให้สถาบันอุดมศึกษาทุกสถาบัน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานการอุดมศึกษาและหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ การตีพิมพ์ต้นฉบับที่เสนอขอลงตีพิมพ์จะต้องไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อนหรือไม่อยู่ระหว่างเสนอขอลงตีพิมพ์ในวารสารอื่น และต้องผ่านการประเมินกลั่นกรองให้ความเห็นและตรวจแก้ไขโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ถือเป็นสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ การนำต้นฉบับไปตีพิมพ์ใหม่ต้องได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่และเจ้าของต้นฉบับก่อน ผลการวิจัยและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความต่าง ๆ เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความ ทั้งนี้ไม่รวมความผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิคการพิมพ์

ในฉบับนี้เป็นปีที่ 14 ฉบับที่ 1 เวลาการดำเนินการอยู่ในช่วงเดือนตุลาคม 2555 - มีนาคม 2556 วารสารฉบับนี้ได้นำเสนอบทความวิจัย 12 เรื่อง มีความเด่นในด้านวิชาการเพื่อรับใช้สังคม

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ขอขอบคุณนักวิจัยทุกท่านที่ส่งบทความวิจัยมาลงในวารสาร และหวังว่าบทความดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในแวดวงวิชาการที่เกี่ยวข้องต่อไป

บรรณาธิการ
วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่

01

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับเด็กจากนิทานลานทอง
เรื่อง พี่กับน้อง

นายจิรวุฒน์ เทียนขวัญ

13

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษานอกระบบบนพื้นที่สูงเพื่อความมั่นคง

อาจารย์สนธิ หาจตุรัส

27

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบสื่อประสมเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
พื้นบ้านล้านนา เรื่อง การฟ้อนนกกิ่งกะหล่ำ

ว่าที่ร้อยตรีเอนก อิศระมงคลพันธุ์

41

โครงการวิจัยการจัดทำชุดกิจกรรมในการพัฒนาการทางด้านร่างกาย
ของเด็กก่อนวัยเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลฟ้าฮ่าม
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

อาจารย์ว่าที่เรือตรีอภิสิทธิ์ ชัยมั่ง

57

ประสิทธิภาพบทเรียนวิทยาศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาพื้นบ้านล้านนา
กับการเสริมสร้างสุขภาพผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ : สมุนไพรและโภชนาการ
บำบัด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สามารถ ใจเตี้ย อาจารย์สิวลี รัตนปัญญา และ นายสมชาย แสนวงศ์

67

Higher Education in Thailand and Its Influential Context for
Thai Tertiary Students

Taweesak Sangkapreecha and Pataraporn Sangkapreecha

81

การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานโรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบล บ้านสันมะนะ ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
นางอัมพร ไวยโกศา

95

การสำรวจสถานะสุขภาพิบาลอาหารเพื่อจัดอันดับมาตรฐานร้านอาหาร
ใน อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่
นายสมเกียรติ มณีผ่อง

109

การประเมินเบื้องต้นการปนเปื้อนเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรียของส้วมสาธารณะ
ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
นางแสงจันทร์ กล่อมเกษม

127

การจัดการวงโยราทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
อาจารย์พรสวรรค์ จันทะวงศ์

139

แน : พัฒนาการและกระบวนการสร้าง
อาจารย์บูรณพันธุ์ ใจหล้า

153

การประยุกต์ใช้คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล จ.เชียงใหม่ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับตำบล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระศักดิ์ สมยานะ

การจัดการวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

The Military Band Management in Secondary School
of Muang District Chiang Mai Province.

อาจารย์พรสวรรค์ จันทะวงศ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีและศิลปะการแสดง
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

RAJABHAT CHIANG MAI
Research Journal

การจัดการวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

The Military Band Management in Secondary School of Muang District Chiang Mai Province.

อาจารย์พรสวรรค์ จันทะวงศ์*

อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีและศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการบริหารจัดการวงโยธวาทิต และแนวทางการพัฒนาวงโยธวาทิตของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย โรงเรียนเทพดินทร์ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ โรงเรียนนวมินทราชูทิศพายัพ และโรงเรียนธรรมราชศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนวงโยธวาทิต จำนวน 7 คน และนักเรียนที่เข้าร่วมวงโยธวาทิต จำนวน 238 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างสำหรับครูผู้สอนวงโยธวาทิต และนักเรียนที่เข้าร่วมวงโยธวาทิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนของทั้งห้าโรงเรียนมีการบริหารจัดการวงโยธวาทิตอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 66.7) ดังนี้ 1) มีการวางแผนจัดการงบประมาณเพื่อบริหารวงโยธวาทิต 2) มีการกำหนดคุณสมบัติของนักเรียนวงโยธวาทิต 3) จัดตั้งคณะกรรมการนักเรียนวงโยธวาทิต 4) ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกซ้อมนอกเวลาที่กำหนดจากตารางฝึกซ้อมด้านการพัฒนาวงโยธวาทิต พบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความถนัดทางด้านดนตรีสามารถนำความรู้ทางด้านดนตรีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จมากที่สุด (ร้อยละ 75.4) รองลงมาได้มีการวางแผนในการฝึกซ้อมและติดตามพัฒนาการด้านดนตรีของนักเรียน (ร้อยละ 60) ทำให้นักเรียนมีความต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมวงโยธวาทิต อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีอย่างเต็มความสามารถ และตอบสนองกิจกรรมของชุมชนและสังคมต่อไป

Abstract

The main objective of this research is to study the management process and the administrative direction to develop school military bands in Muang District Chiang Mai. The population is consisted of 7 teachers, 238 students from Chiangmai Thepbodint School, Yupparaj Wittayalai School Chiangmai, Wattanothaipayap School Chiangmai, Nawamin Dharachuthid Payap School and Dhammaraj Suksa School. The research was conducted by interviewing the teachers and the students who participated in the bands. The percentage calculation was used to analyze the data.

The results demonstrated that the instructors of all 5 schools showed a good level of band management (66.7%) in terms of 1) administrative planning for band budget 2) setting a standard qualification of band members 3) forming student committees from the band's members and 4) supporting the after-school rehearsal. For the band development, the results proved that the instructors demonstrated an excellent level of performing their professional musical experiences on achieving their goals (75.4%). All rehearsals were systematically conducted and the development of the band members was closely monitored, which encouraged the students to intentionally join the bands. Moreover, students can benefit their free-time practicing in order to develop their musical skills and to support the community services.

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับความหมายของการศึกษา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2520 ความว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อบ้านเมือง ประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศชาติก็ย่อมทำได้โดยสะดวก รวดเร็วได้ผลที่แน่นอน และรวดเร็ว” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเห็นได้ว่า การศึกษามีความหมายใน 2 มิติ คือ มิติแรกเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ และมิติที่สองเป็นการพัฒนาบุคคล ผู้ศึกษาเอง ให้มีความคิด ความประพฤติ ทศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม สะท้อนให้เห็นความสำคัญของการศึกษาที่เป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีคุณธรรมสามารถดำรงตน และพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญทัดเทียมอารยประเทศ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 4 ให้คำจำกัดความการศึกษาว่า “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากการจัดการสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

ดนตรีเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับเรื่องของเสียงโดยเฉพาะ มนุษย์เราไม่สามารถมองเห็นเป็นภาพเหมือนสิ่งอื่น ๆ ซึ่งสามารถรับรู้ความงามของวัตถุต่าง ๆ ได้ด้วยสายตา และในทางตรงกันข้ามในการรับรู้ทางดนตรีของมนุษย์เรานั้นต้องใช้การฟัง โดยการใช้นู้นั้นจึงจะสามารถเข้าถึงความไพเราะ และได้รับอรรถรสของบทเพลงต่าง ๆ ได้ มนุษย์ใช้เสียงในการติดต่อสื่อสารโดยการพูด เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของวัตถุ และเสียงสามารถแสดงออกได้ทั้งการมีความสุข ความพอใจหรือไม่พอใจ เสียงของดนตรีสามารถที่จะบันทึกโดยใช้สัญลักษณ์แทนได้ทั้งหมด และสัญลักษณ์แทนเสียง เรียกว่า “ตัวโน้ต” ตัวโน้ต หมายถึง สัญลักษณ์ทางดนตรีบอกถึงอัตรา สั้น-ยาว และเสียงสูง-เสียงต่ำที่เกิดขึ้นในบทเพลง เมื่อนำไปบันทึกไว้บนบรรทัด 5 เส้น ทำให้เกิดเป็นบทเพลงโดยมีการรวมกลุ่มคนจนเกิดเป็นวงดนตรีเพื่อบรรเลง และขับร้องประสานเสียงอย่างไพเราะงดงาม

ประเทศไทยได้รับอารยธรรมเพลงตะวันตกเข้าสู่บ้านเมืองไทย ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 โดยรับเข้ามาในรูปของเพลงค่านับโดยบรรเลงด้วยเครื่องสาย ซึ่งหน่วย “ทหารเกณฑ์หัดบรรเลงอย่างยุโรป” เครื่องสายเป็นวงดนตรีที่รับมาจากตะวันตกโดยตรง มีบทบาทไม่เพียงแต่ในงานราชการทหารเท่านั้นในสมัยรัชกาลที่ 6 ภายหลังเครื่องสายจึงแพร่หลายออกสู่ประชาชนโดยใช้ในการแห่แหน เช่น ใช้แห่หน้า แห่ขันหมาก เป็นต้น

วงโยธวาทิตนิยมใช้ในการสวนสนาม วงโยธวาทิตได้แพร่เข้าไปสู่ระบบการศึกษาอยู่ในโรงเรียนทั่วประเทศ ทั้งระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา วงโยธวาทิตมีหน้าที่นำแถวนักกีฬา นำแถวลูกเสือในปี พ.ศ.2524 ได้มีการจัด “ประกวดวงดุริยางค์ลูกเสือ” ตลอดวันเด็กแห่งชาติ ในปีต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “การประกวดวงโยธวาทิต” แทน ในปี พ.ศ.2525 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “การประกวดวงโยธวาทิต นักเรียน นิสิต นักศึกษา” เนื่องในงานสมโภช กรุงรัตนโกสินทร์ฉลองครบรอบ 200 ปี ซึ่งดำเนินการโดยกรมพลศึกษา การประกวดวงโยธวาทิตได้พัฒนาเพื่อการประกวดการบรรเลงของวงดนตรีโดยเฉพาะอย่างยิ่งวงดนตรีของโรงเรียนมัธยมศึกษา กระทั่งปัจจุบัน การศึกษา วงโยธวาทิตซึ่งเป็นวงดนตรีที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนได้ ภายในวงโยธวาทิตเป็นวงดนตรีที่มีโครงสร้างการทำงานในด้านต่าง ๆ เช่น การทำงานเป็นทีม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบการฝึกซ้อม และการจัดการวง เป็นต้น (สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ, 2547)

กิจกรรมทางดนตรีเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถ และศักยภาพของตนเอง ตามโรงเรียนต่าง ๆ นั้น กิจกรรมวงโยธวาทิตเป็นกิจกรรมดนตรีประเภทหนึ่งที่ยินยอมจัดให้มีภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมความสามารถ และศักยภาพด้านดนตรีแก่นักเรียน อีกทั้งส่งเสริมการใช้เวลาว่างของนักเรียนและมีไว้เพื่อบริการสังคม

โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาให้ความสำคัญกับกิจกรรมวงโยธวาทิต สนับสนุนให้มีการจัดตั้งวงโยธวาทิตประจำโรงเรียน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านดนตรีแก่นักเรียน การฝึกสอน และการดูแลกิจกรรมวงโยธวาทิตนั้น ต้องอาศัยผู้ควบคุมที่มีความรู้ทางด้านดนตรี อีกทั้งงบประมาณสนับสนุนสำหรับจัดตั้งวงโยธวาทิต ปัจจุบันนี้วงโยธวาทิตโรงเรียนต่าง ๆ มีมาตรฐานการบรรเลงหรือคุณภาพของวงมีความแตกต่างกันมาก บางโรงเรียนวงโยธวาทิตมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน นักเรียนบรรเลงเสียงเพี้ยนหรือไม่มีความรู้ด้านทฤษฎีดนตรี บางแห่งครูผู้สอนไม่มีความรู้และประสบการณ์ด้านวงโยธวาทิต การบริหารจัดการไม่ดี และงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ

จังหวัดเชียงใหม่ มีโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการวงโยธวาทิต ทั้งนี้เพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีของนักเรียน และส่งเสริมการใช้เวลาของนักเรียนรวมทั้งมีไว้เพื่อบริการชุมชน แต่ยังคงขาดความพร้อมในด้านที่จะสนับสนุน และส่งเสริมให้วงโยธวาทิตมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการบริหารจัดการวงโยธวาทิต โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาแขนงดนตรีศึกษาได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวงโยธวาทิต ในด้านการจัดการบริหาร อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีของนักเรียนให้สามารถศึกษาต่อดนตรีในระดับสูงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการบริหารจัดการวงโยธวาทิต ของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนางวงโยธวาทิตของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วยครูผู้ฝึกสอนวงโยธวาทิต และนักเรียนวงโยธวาทิต โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 245 คนโดยวิธีสุ่มตัวอย่างวงโยธวาทิต จำนวน 5 โรงเรียน จากทั้งหมด 9 โรงเรียน ซึ่งเป็นวงโยธวาทิตที่มีคุณภาพ สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนทั้งภายในและต่างประเทศ ได้เข้าร่วมกิจกรรมชุมชน และบริการสังคมมาโดยตลอด ประกอบด้วย 1) โรงเรียนที่มี

วงโยธวาทิตขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทพบดินทร์ มีครูผู้ฝึกสอนวงโยธวาทิต จำนวน 3 คน และนักเรียนวงโยธวาทิต จำนวน 65 คน และโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ครูผู้ฝึกสอนวงโยธวาทิต จำนวน 1 คน และนักเรียนวงโยธวาทิต จำนวน 66 คน 2) โรงเรียนที่มีวงโยธวาทิตขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ มีครูผู้ฝึกสอนวงโยธวาทิต จำนวน 1 คน และนักเรียนวงโยธวาทิต จำนวน 43 คน และโรงเรียนนวมินทราชูทิศพายัพ ครูผู้ฝึกสอนวงโยธวาทิต จำนวน 1 คน และนักเรียนวงโยธวาทิต จำนวน 40 คน 3) โรงเรียนที่มีวงโยธวาทิตขนาดเล็ก คือ โรงเรียนธรรมราชศึกษา มีครูผู้ฝึกสอนวงโยธวาทิต จำนวน 1 คน และนักเรียนวงโยธวาทิต จำนวน 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์สำหรับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนดนตรี แบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์สำหรับนักเรียนวงโยธวาทิต ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกกลุ่มตัวอย่างในอำเภอเมืองเชียงใหม่ด้วยตนเอง โดยประสานขอความช่วยเหลือจากผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนวงโยธวาทิต ที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่าง ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ โดยในส่วนของการวิเคราะห์เชิงปริมาณวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์โดยการสรุปประเด็น และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยเฉพาะข้อมูลที่ได้จากครูผู้สอนวงโยธวาทิตที่มีความเชี่ยวชาญ ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลของนักเรียนวงโยธวาทิต

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการวงโยธวาทิต โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่สามารถสรุปได้ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนและนักเรียนวงโยธวาทิต ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 63.26 (155 คน) และเป็นเพศหญิงร้อยละ 36.73 (90 คน) ครูผู้สอนจำนวน 7 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.9 (3 คน) รองลงมาคืออายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.6 (2 คน) และมีอายุ 35 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 28.6 (2 คน) ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 57.1 (4 คน) รองลงมาคือสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 42.9 (3 คน) ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การสอนดนตรีระยะเวลา 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.1 (4 คน) รองลงมาจะระยะเวลามากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.6 (2 คน) และระยะเวลา 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.3 (1 คน) ส่วนใหญ่ มีความถนัดทางด้านเครื่องดนตรีในกลุ่มเครื่องทองเหลือง คิดเป็นร้อยละ 42.9 (3 คน) รองลงมาคือเครื่องลมไม้ คิดเป็นร้อยละ 28.6 (2 คน) กลุ่มเครื่องลิ่มนิ้ว คิดเป็นร้อยละ 14.3 (1 คน) และกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ คิดเป็นร้อยละ 14.3 (1 คน)

นักเรียนวงโยธวาทิต จำนวน 238 คน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 23.5 (56 คน) รองลงมาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 23.1 (55 คน) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 17.2 (41 คน) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 15.1 (36 คน) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 13.4 (32 คน) และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 7.6 (18 คน) เครื่องดนตรีที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ทรัมเปต (Trumpet) คิดเป็นร้อยละ 12.6 (30 คน) รองลงมาคือ ทรอมโบน (Trombone) คิดเป็นร้อยละ 11.3 (27 คน) แซกโซโฟน (Saxophone) คิดเป็นร้อยละ 10.1 (24 คน) เฟรนช์ฮอร์น (Frenchhorn) คิดเป็นร้อยละ 9.7 (23 คน) ยูโฟเนียม (Euphonium) คิดเป็นร้อยละ 9.2 (22 คน) คลาริเน็ต (Clarinet) คิดเป็นร้อยละ 8.8 (21 คน) กลองใหญ่

(Bass Drum) คิดเป็นร้อยละ 8.0 (19 คน) กลองเล็ก (Snare Drum) คิดเป็นร้อยละ 7.1 (17 คน) เบสทูบา (Bass Tuba) คิดเป็นร้อยละ 7.6 (18 คน) ฟลูท (Flute) คิดเป็นร้อยละ 7.1 (17 คน) และฉาบ (Cymbals) คิดเป็นร้อยละ 2.9 (7 คน)

กระบวนการบริหารจัดการวงโยธวาทิต

ผลการวิจัยพบว่า

1) ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการวางแผนรับสมัครนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมโยธวาทิตเพื่อทดแทนนักเรียนที่ลาออกหรือจบการศึกษาอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 66.7) ซึ่งครูผู้สอนมีการประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการรับสมัคร โดยกำหนดจำนวนนักเรียนที่จะเข้าร่วมกิจกรรม กำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้สมัคร กำหนดวันเวลาในการรับสมัคร และการคัดเลือก จัดทำแบบฟอร์มการรับสมัคร และใบรับรองความเห็นชอบของผู้ปกครอง มีการประชาสัมพันธ์รายละเอียดการรับสมัครและการคัดเลือก

2) ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการรับคัดเลือกจากนักเรียนโควตาอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 66.7) ซึ่งครูผู้สอนมีการรับสมัคร และคัดเลือกนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีสากลเข้าศึกษาในโรงเรียนโดยพิจารณาผลการเรียนในวิชาสามัญ ทดสอบการปฏิบัติเครื่องดนตรี และทดสอบโสตประสาทเพื่อเข้าศึกษา และเป็นสมาชิกวงโยธวาทิต

3) ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการวางแผน ติดตามพัฒนาการด้านดนตรีของนักเรียนอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 66.7) ซึ่งครูผู้สอนจัดทำหลักสูตรดนตรีสากลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนและนโยบายของโรงเรียน มีการวางแผนการสอนดนตรีให้สอดคล้องกับหลักสูตรจัดการเรียนการสอน โดยพิจารณาจุดมุ่งหมายของการสอนความพร้อมของผู้เรียนเป็นหลักมีการประเมินเพื่อปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ วัดและประเมินผลเพื่อทราบพัฒนาการของนักเรียน โดยเปรียบเทียบผลกับจุดประสงค์ที่ระบุในแผน

4) ครูผู้สอนมีการวางแผนในการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ร้อยละ 33.3) ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดสรรงบประมาณในการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักเรียน เนื่องจากเวลาในการเรียนและฝึกซ้อมมีจำนวนจำกัด

5) ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการวางแผนส่งเสริมให้นักเรียนฝึกซ้อมนอกเวลาที่กำหนดจากตารางการฝึกซ้อมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 66.7) ซึ่งครูผู้สอนติดตาม และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงเพื่อเตรียมการฝึกซ้อม กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการฝึกซ้อม ประชุมเพื่อชี้แจง มอบหมายงานให้คำปรึกษาในการฝึกซ้อม และการแสดงผลงานแก่บุคลากรกรรมการนักเรียน วงโยธวาทิต และหัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรี

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการเล่นดนตรีของนักเรียนวงโยธวาทิต

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการเล่นดนตรีของนักเรียนวงโยธวาทิต พบว่า

1) ผู้บริหารศึกษาให้ความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมต่อวงโยธวาทิตของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 47.5) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาบางโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในเรื่องเงินทุนสนับสนุนซึ่งมีความจำเป็นสำหรับวงโยธวาทิตในการจัดการด้านเครื่องดนตรี และสถานที่ในการฝึกซ้อม เครื่องดนตรีควรมีจำนวนเพียงพออยู่ในสภาพใช้งานได้

2) ผู้สอนมีการฝึกซ้อมนอกเวลาที่กำหนดในตารางฝึกซ้อมของวงอยู่ในระดับ ปานกลาง (ร้อยละ 47.5) ซึ่งโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกซ้อมนอกเวลาที่กำหนดในตารางฝึกซ้อมหากมีห้องฝึกซ้อมที่ดีจะทำให้การฝึกซ้อมเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความรู้ความถนัดทางดนตรีสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านดนตรีในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จเบื้องต้นแล้ว ครูผู้สอนได้เล็งเห็นแนวทางการพัฒนา และ

ส่งเสริมการเล่นดนตรีของนักเรียนวงโยธวาทิต โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ในบางโอกาส ซึ่งทำให้นักเรียนมีความรู้ด้านดนตรีทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติมากขึ้น

3) การอยู่ร่วมกันภายในวงโยธวาทิตครูผู้สอนมีการใช้ข้อตกลงร่วมกันให้กับนักเรียนในการพัฒนาตนเองให้เกิดระเบียบวินัยอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 66.7) ทำให้โรงเรียนส่วนใหญ่ มีวงโยธวาทิตที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองกิจกรรมของชุมชนและสังคมต่อไป

อภิปรายผล

การจัดการบริหารวงโยธวาทิตของทั้ง 5 โรงเรียน พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านการจัดการบริหารวงโยธวาทิต

1.1 ครูผู้สอนควรมีการประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดตำแหน่งหน้าที่ และความรับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ ของนักเรียนวงโยธวาทิต ตลอดจนควบคุมการฝึกซ้อม และการแสดงผลงานของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ธัชชา โสคติยานุรักษ์ (2543 : 116) กล่าวว่าผู้ควบคุมการดนตรี (Music Director) เป็นผู้อำนวยการจัดแสดงดนตรี มีหน้าที่สำคัญในการเลือกเพลง และวางตัวผู้บรรเลงทั้งหมด รวมถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของการแสดง

1.2 ครูผู้สอนควรมีการประชาสัมพันธ์จากการชักชวนของอาจารย์ และรุ่นพี่ที่เป็นสมาชิกวงโยธวาทิต โดยเริ่มตั้งแต่การรับสมัคร การดำเนินงาน การวางแผนการเรียนการสอน และดูแลนักเรียนให้ปฏิบัติตัวให้เหมาะสมต่อการเป็นนักเรียนวงโยธวาทิต ซึ่งสอดคล้องกับกิตติมา ปริดิกล (2532 : 24) กล่าวถึง การวางแผนเป็นการเตรียมการล่วงหน้าโดยกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ การแก้ปัญหา ตลอดจนไปจนถึงการหาวิธีที่ดีที่สุดเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้ง

1.3 ครูผู้สอนควรตระหนักถึงการวางแผนเสนองบประมาณในการจัดการหรือซ่อมแซมเครื่องดนตรีที่ชำรุด โดยขออนุมัติจำหน่ายอุปกรณ์ที่เสื่อมสภาพ และจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้งานในวงโยธวาทิต พิจารณาความจำเป็น ตลอดจนทำรายการค่าอุปกรณ์เพื่อขออนุมัติงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนพพงษ์ บุญจิตราดุล (2534 : 40) กล่าวว่าการจัดการศึกษานั้นเราต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน เรียกว่า 4 M'S คือ ระบบบริหาร (Management) กำลังคน (Power) งบประมาณ (Money) และวัสดุอุปกรณ์ (Materials)

1.4 ครูผู้สอนควรจัดตั้งกรรมการนักเรียนวงโยธวาทิตเพื่อรองรับงาน และกำหนดบุคคล ในตำแหน่งหน้าที่ ความรับผิดชอบของฝ่ายต่าง ๆ ชี้แจงแนวทางนโยบาย วัตถุประสงค์ และรายละเอียดการดำเนินงานให้แก่กรรมการนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตลอดจนให้คำปรึกษาดูแลการดำเนินงานของกรรมการนักเรียนโดยยึดหลักในการทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสุกรี เจริญสุข (2539 : 82) กล่าวถึง การจัดการวงโยธวาทิตเป็นการนำทักษะที่มีไปใช้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์งานดนตรี สามารถนำความรู้ทางดนตรีในการตั้งวงดนตรีเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ หรือมีส่วนในการจัดการ เช่น การฝึกซ้อม การรับผิดชอบหน้าที่ของสมาชิกในวง เป็นต้น

1.5 ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญในการเสนองบประมาณ และโครงการประจำปี เพื่อเสนอต่อโรงเรียน ในการจัดหางบประมาณการสนับสนุนของบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ควบคุมการใช้งบประมาณที่ได้รับ โดยจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย รายงานผลการใช้งบประมาณ และผลการดำเนินงานประจำปีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับอุไร ชูติเนตร (2529 : 90) กล่าวว่า งานที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารคือการทำงานงบประมาณโรงเรียน งบประมาณจะต้องมีความสัมพันธ์กับการวางแผนของโรงเรียน หัวหน้าสถานศึกษาจะต้องประชุมปรึกษาหารือ

ร่วมกับผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา หัวหน้าหมวดวิชาและหัวหน้างานต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อให้งบประมาณที่ตั้งไว้เหมาะสมกับงานและโครงการต่าง ๆ

1.6 ครูผู้สอนควรคัดเลือกนักเรียนในวงโยธวาทิตจากนักเรียนโควตา ซึ่งสอดคล้องกับปัญหา สนธิวงศ์ ณ อยุธยา (2530 : 4) กล่าวว่า การบริหารบุคคลคือการจัดหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อให้การดำเนินการภายในขอบเขตของตำแหน่งนั้น ๆ ดำเนินไปด้วยดี

นอกจากนี้ครูผู้สอนควรมีการวางแผนการปฏิบัติการสอนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจนถึงสรุปงาน และประเมินผลอบรมนักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงเพื่อเตรียมการฝึกซ้อม กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการฝึกซ้อม ประชุมเพื่อชี้แจงมอบหมายงานให้คำปรึกษาในการฝึกซ้อม แสดงผลงานให้เป็นไปตามแผนด้วยความเรียบร้อย และปลอดภัย โดยมอบหมายให้คณะกรรมการนักเรียนหรือหัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรีเป็นผู้ดูแลในเรื่องระเบียบวินัย การขาดซ้อม การลา มาสาย ซึ่งครูผู้สอนจะเป็นผู้คอยเตือนหรือทำโทษ ซึ่งสอดคล้องกับเสริมวิทย์ สุภาเมธี (2531 : 94-183) กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้รับหน้าที่ฝ่ายกิจกรรม ทำงานร่วมกับครู และนักเรียนได้ดี เป็นที่เคารพนับถือของนักเรียนเต็มใจจะทำงานสามารถให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำแก่ครู ที่ปรึกษาชมรมต่าง ๆ มีจิตวิทยาในการติดต่อประสานงานกับผู้อื่นได้ดี ควรมีการวางแผน คือการกำหนดวิธีดำเนินงานไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการดำเนินงานเป็นระบบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ตั้งใจ

2. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการเล่นดนตรีของนักเรียนวงโยธวาทิต

2.1 ครูผู้สอนควรจัดทำหลักสูตรดนตรีสากลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน และนโยบายของโรงเรียน มีการวางแผนการสอนดนตรีให้สอดคล้องกับหลักสูตร จัดการเรียนการสอน โดยพิจารณาจุดมุ่งหมายของการสอน ความพร้อมของผู้เรียนเป็นหลัก มีการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ วัดและประเมินผลเพื่อทราบพัฒนาการของนักเรียนโดยเปรียบเทียบกับจุดประสงค์ที่ระบุในแผน ซึ่งสอดคล้องกับณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2537 : 1-7) กล่าวว่า ในการเรียนดนตรี ทฤษฎีดนตรีเป็นสิ่งแรกที่ควรทราบ เนื้อหาดนตรีมีส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือองค์ประกอบและวรรณคดีดนตรี ดังนี้ องค์ประกอบดนตรี (Music elements) ประกอบด้วย จังหวะ (Rhythm) ทำนอง (Melody) เสียงประสาน (Harmony) รูปแบบ (Form) สีตัน (Tone color) ลักษณะของเสียง (Characteristics of sound) และวรรณคดี (Music literature) ประกอบด้วย บทเพลงต่าง ๆ (Repertoire) ประวัติดนตรี (Music history)

2.2 ครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบร่วมกับนักเรียนวงโยธวาทิต มีผู้รับผิดชอบคือ คณะกรรมการนักเรียนวงโยธวาทิตโดยฝ่ายปกครองของวงเป็นผู้ดูแลเรื่องระเบียบวินัย การลา การมาสาย การขาดซ้อม และดูแลเรื่องความปลอดภัย หากเกิดปัญหา จะพิจารณาโทษตามความเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับสุโขทัย ธรรมาธิราช (2541 : 313) แนะนำว่า การรักษาวินัยเป็นเครื่องมืออีกประการในการรักษาบุคลากร วินัยจะช่วยให้การปฏิบัติงานเรียบร้อยขึ้น การมีวินัยในตนเองเป็นการสร้างวินัยที่ดีซึ่งผู้บริหารเป็นผู้สร้างให้เกิดขึ้น

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีส่วนสนับสนุนกิจกรรมวงโยธวาทิตอย่างมากในเรื่องเงินทุนสนับสนุน ให้ขวัญกำลังใจเยี่ยมชมน และจัดหาบุคลากรที่เหมาะสม ให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ตามที่กิจกรรมวงโยธวาทิตต้องการซึ่งสอดคล้องกับนพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 96) กล่าวว่า ผู้นำต้องเป็นผู้เข้าไปมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมด้านสังคม ให้ความร่วมมือรู้จักปรับตัวและมีอารมณ์ขัน

2.4 โรงเรียนควรมีเครื่องดนตรีเพียงพอ และอยู่ในสภาพใช้งานได้ ซึ่งงบประมาณที่ใช้ในการสนับสนุนกิจกรรมวงโยธวาทิตได้ใช้เป็นจำนวนมากเนื่องจากวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องดนตรีมีราคาค่อนข้างสูงแต่ทางโรงเรียนถือว่าเป็นกิจกรรมที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการกรมสามัญ (2541 : 72-74) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมนักเรียนด้านวงโยธวาทิตเป็นกิจกรรมที่ใช้การลงทุน

สูงเพราะอุปกรณ์ในวงโยธวาทิตมีราคาสูง และใช้จำนวนมาก เช่น เครื่องดนตรี เครื่องแต่งกาย การฝึกซ้อม ค่าอุปโภค ขณะทำการฝึกซ้อม ค่าบำรุงรักษา และซ่อมแซมเครื่องดนตรี เป็นต้น

2.5 ครูผู้สอนควรประชาสัมพันธ์ในการรับสมัคร และคัดเลือกนักเรียนในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีสากลเข้าศึกษาในโรงเรียนโดยพิจารณา ผลการเรียนรู้ในวิชาสามัญ ทดสอบการปฏิบัติ เครื่องดนตรี และทดสอบโสตประสาทเพื่อเข้าศึกษา และเป็นสมาชิกวงโยธวาทิต ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (2530 : 4) กล่าวว่า การบริหารบุคคลคือ การจัดหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินการ ภายในขอบเขตของตำแหน่งนั้น ๆ ดำเนินไปด้วยดี

2.6 ครูผู้สอนควรส่งเสริมนักเรียนพัฒนาฝีมือในการบรรเลงเดี่ยว กลุ่มเครื่องดนตรี และร่วมแสดงทั้งวง เพื่อเกิดการพัฒนา การบรรเลงตลอดเวลาทำให้งานมีมาตรฐาน และเป็นการฝึกให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความอดทน มีความเป็นผู้นำ สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ไปพัฒนาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 3) กล่าวว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วย รูปแบบในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝัง คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง

2.7 นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมวงโยธวาทิตควรได้รับความรู้ด้านดนตรีทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ นอกจากเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แล้ว ผู้สอนได้เพิ่มพูนทักษะทางด้านดนตรีทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติ สามารถนำไปประกอบอาชีพต่อไปในอนาคตได้ และสามารถขัดเกลาจิตใจของนักเรียนให้เป็นผู้มีอารมณ์สุขุม เยือกเย็นขึ้นซึ่งสอดคล้องกับสวัสดิ์ เงินแยม (2540 : 135) กล่าวถึงการสอนทฤษฎีว่าเป็นการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของ ดนตรีเพื่อนำไปปฏิบัติทักษะดนตรี ได้แก่ การสอนโน้ตเพลง การฝึกให้รู้จักจังหวะสั้น ยาว เบา แรง การเทียบเสียง เครื่องหมายและศัพท์เทคนิคต่าง ๆ ความสม่ำเสมอ ความช้า-เร็วของจังหวะ และแนวการประสานเสียง ในการฝึก ทักษะคือ การปฏิบัติจริงเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถ เกิดความชำนาญซึ่งควบคู่ไปกับทฤษฎี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่องานวิจัย

1.1 ผู้บริหารควรมีส่วนสนับสนุนกิจกรรมวงโยธวาทิตอย่างมากในเรื่องเงินทุนสนับสนุน ให้ขวัญกำลังใจ เยี่ยมชม และจัดหาบุคลากรที่เหมาะสมให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ตามที่วงโยธวาทิตต้องการ

1.2 โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับสถานที่สำหรับการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต หากมีห้องซ้อมที่ดีจะทำให้ การฝึกซ้อมเกิดประสิทธิผลมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการวงโยธวาทิตในช่วงที่เข้าประกวดแข่งขันในระดับนานาชาติ

2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมโยธวาทิตของผู้ควบคุมวงโยธวาทิตตามความคิดเห็นของนักเรียน ที่เป็นสมาชิกของวงโยธวาทิต

2.3 ควรทำการศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนางวงโยธวาทิตให้ประสบผลสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 **คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ.2545**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ส.พ., 2546.
- กรมสามัญศึกษา. (2541). **คู่มือการจัดกิจกรรม นักเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ.
- กิตติมา ปรีดีลก. (2532). **หลักการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ณรุทธ์ สุธงจิตต์. (2537). **การสอนดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้ง : แนวการพัฒนาหลักสูตร และการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544**. ใน ณรุทธ์ สุธงจิตต์ (บรรณาธิการ), **สาระดนตรีศึกษา**, หน้า 5-8. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัชชา ไสคดียานุรักษ์. (2543). **พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2534). **หลักการการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. (2530). **การงบประมาณ**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2541). **พหุติกรรมวัยรุ่น หน่วยที่ 1-8**. พิมพ์ลักษณะ : กรุงเทพฯ.
- เสริมวิทย์ ศุภเมธี. (2531). **การบริหารกิจการนักเรียน**. ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- สวัสด์ เงินแย้ม. (2540). **ย้อนยุคการประกวดวงดุริยางค์-โยธวาทิต (พ.ศ.2500-2518)**. กรุงเทพฯ.
- สุกรี เจริญสุข. (2539). **แตรและแตรวงของชาวสยาม**. กรุงเทพฯ: Dr. Sax.
- สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ.(2547). **สูจิบัตรการประกวดวงโยธวาทิตชิงถ้วยพระราชทานฯ นนศ. 47 ครั้งที่ 23**. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551) **พระราชดำริที่สำคัญเกี่ยวกับการศึกษา**. แหล่งที่มา : [http : //doc.obec.go.th/showdoc47/ school/ search/stu_se_sch.html](http://doc.obec.go.th/showdoc47/school/search/stu_se_sch.html) (30 ธันวาคม 2552)
- อุไร ชูติเนตร. (2529) **การเงินโรงเรียน**. ม.ป.ท.

บทปริทัศน์

..... การจัดการวงโยธวาทิต โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง

งานวิจัยเรื่อง “การจัดการวงโยธวาทิต โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” เป็นงานวิจัยที่น่าสนใจ ซึ่งผลการวิจัยทำให้ทราบถึงระบบ และองค์ประกอบของการบริหารการจัดการวงโยธวาทิต ตลอดจนแนวทางในการดำเนินการของวงดนตรีที่อยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นสร้างความเป็นเลิศในการดำเนินการตามเป้าหมายของแต่ละโรงเรียน

ผลของการวิจัยอาจได้คำตอบแบบกว้าง ๆ แต่ถ้าในอนาคตหากได้มีการศึกษาแบบเจาะลึกลงไปอย่างละเอียดว่าในแต่ละองค์ประกอบของการบริหารการจัดการนั้น มีกระบวนการวิธีอย่างไรที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ โดยจำเป็นต้องกำหนดตัวชี้วัด (KPI) และองค์ประกอบที่นำไปสู่ความสำเร็จ (KSF) ในแต่ละภาคส่วนของการบริหารจัดการวงโยธวาทิต

ซึ่งเชื่อว่าประเด็นดังกล่าวสามารถทำให้เรามองเห็นเป้าหมายของการบริหารจัดการเชิงระบบในแต่ละส่วนของโจทย์ปัญหาการวิจัยที่ค้นพบ และสิ่งที่สำคัญองค์ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ที่ได้มาเปรียบเทียบกับสถานการณ์ถอดบทเรียนของความสำเร็จ ความล้มเหลวผิดพลาด กระบวนการแก้ไขและอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจริงต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีของจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้บทเรียนนี้อาจเป็นต้นแบบของการศึกษาต่อไปในพื้นที่อื่นของประเทศก็เป็นได้

อย่างไรก็ต้องขอชื่นชมงานวิจัยฉบับนี้ที่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับวิชาการดนตรีได้อย่างน่าพอใจ นับเป็นก้าวแรกของความพยายามค้นหาสภาพความจริงที่เกิดขึ้นในบริบทท้องถิ่นที่ผู้วิจัยได้ทำงานอยู่ ซึ่งเชื่อว่าผลงานวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และการสร้างกระบวนการแก้ปัญหาทางดนตรี ตลอดจนกำหนดรูปแบบทางดนตรีใหม่ๆ ที่ตรงกับสภาพที่แท้จริงของพื้นที่ศึกษา

ศ.ดร.กิตติชัย	วัฒนานิกร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศ.ดร.มนัส	สุวรรณ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศ.ดร.อารี	วิบูลย์พงษ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศ.อำนวย	ขนันไทย	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.โกสุม	สายใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ศ.ดร.สายสมร	ลำยอง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.อวารณ	โอภาสพัฒนกิจ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.วิบูลย์	รัตนพานนท์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.สมพงษ์	วิทยศักดิ์พันธุ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.ธเนศ	ศรีวิชัยลำพันธ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.สมศักดิ์	ภูวิภาดาวรรณ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.เพทนาย	พงษ์เพ็ญจันทร์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อ.ดร.สินธุ์	สโรบล	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
อ.ดร.กรรณิกา	เจิมเทียนชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ทพ.ดร.สุรสิงห์	วิศรุตรัตน์	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่
รศ.ดร.อมรา	ทีปะपाल	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.ดร.วรรณวดี	มัลล้าพอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.ดร.ประพันธ์	ธรรมไชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.น.สพ.ศุภชัย	ศรีธวัช	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.ดร.เกตุมณี	มากมี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.ดร.วีระศักดิ์	ชมภูคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.สนิท	สัตโยภาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.อัญชลี	โสมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.พิทยาภรณ์	มานะจติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผศ.ดร.ปทุมรัตน์	นาคนิษฐา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผศ.ดร.ชวิศ	จิตรวิจารณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผศ.ดร.อโนดาช	รัชเวทย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผศ.ณรงค์	สุขประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อ.ดร.เฉลิมชัย	ไชยชมภู	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อ.ดร.ไพรัช	โกศลย์พิพัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อ.ดร.ศุภกฤษ	เมธีโภคพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อ.ดร.ณัฐพร	จักรวิเชียร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อ.ดร.ทัตพร	คุณประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อ.ดร.ธัญญา	ทะพิงค์แก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อ.ดร.กฤษฎา	บุญชม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อ.ดร.วิศนี	สุประดิษฐ์อาภรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อ.ดร.วัชร	หาญเมืองใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อ.ดร.วรจิตต์	เศรษฐพรศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อ.ดร.ณัฐญา	ตันตานนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อ.ดร.กาญจนา	สุระ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผศ.เรณู	อรรจมาเศร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Rajabhat Chiang Mai
U n i v e r s i t y
Research Journal



สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

โทรศัพท์/โทรสาร 0-5388-5950

<http://www.research.cmru.ac.th>